

HALLITUS- OHJELMA- TAVOITTEET 2023 - 2027

Liitto on ollut NJKL:n jäsen ja yhteistyökumppani vuodesta 1925. Professori Helena Rannan puheenjohtajakaudella Liitto liittyi Naiset, rauha ja turvallisuus -verkostoon.

Suomen kielen opetusta vapaaehtoisvoimin tarjoava valtakunnallinen Luetaan yhdessä -verkostomme aloitti toimintansa Vantaalta vuonna 2004.

ALKUSANAT

Suomen Akateemisten Naisten Liitto - Finlands Kvinnliga Akademikers Förbund ry. perustettiin sata vuotta sitten edistämään rauhaa ja koulutuksen tasa-arvoa. Tänä päivänä olemme osa 65 maajärjestön verkostoa ja teemme aktiivista yhteistyötä sisarjärjestöjemme kanssa YK:ssa ja Euroopan neuvostossa. Pidämme tärkeänä, että Suomi edistää naisten oikeuksia maan ulko- ja turvallisuuspolitiikassa. Kansainvälisten veloitteiden toteuttaminen edellyttää riittäviä taloudellisia ja henkilöresursseja mm. YK:n **Naiset, Rauha ja turvallisuus -toimenpideohjelman** rakentamiseksi ja toteuttamiseksi.

Tuemme **Opetusalan Ammattijärjestö OAJ:n** ja **Professoriliiton** hallitusohjelmataavoitteita, joissa on lausuttu enemmän myös meille tärkeästä koulutuksen arvonalautuksesta sekä koulutuspolun rahoituksen riittämättömyydestä aina korkeakoulutuksen TKI-rahoitukseen saakka. Olemme osallistuneet **Naisjärjestöjen Keskusliiton** hallitusohjelmataavoitteiden määrittelyyn, ja niiden lisäksi tuemme **Naisjärjestöt Yhteistyössä - NYTKIS ry:n** ja **Monika-Naiset liitto ry:n** hallitusohjelmataavoitteita.

Helsingissä
15.11.2022

Suomen Akateemisten Naisten Liiton vaikuttamistyöryhmä

Marja-Leena Haataja
Jutta Hartikainen
Kirsi Jokikokko
Jaana Kuusipalo
Leea Paija
Marja-Liisa Sirén-Huhtinen
Susanna Sulkunen

PURETAAN KOULUTUKSEN JA TYÖELÄMÄN SEGREGAATIOTA KAIKILLA ASTEILLA

JULKINEN HALLINTO

- Laaditaan ja toimeenpannaan **valtakunnallinen segregaatiorakenteiden purku ja ehkäisy -toimenpideohjelma**, joka luo pysyviä, segregatiota purkavia rakenteita ja resursseja. Toteutetaan ohjelma julkisen hallinnon ja koulutusjärjestelmän kaikilla asteilla.
- Varmistetaan, että **aluehallinto** ottaa vastuuta segregaatiorakenteiden purkamisesta koulutuksessa ja työelämässä.
- Lisätään valtion, aluehallinnon ja kuntien viranomaisille sekä kansanedustajille ja valtuutetuille **säännöllisesti** tarjottavaa tasa-arvo- ja yhdenvertaisuuskoulutusta.
- Selvitetään tasa-arvoa edistävän **sertifiointijärjestelmän** perustamista korkeakouluille (KOTAMO-hanke).
- Kirjataan julkisen hallinnon käyttämien rekrytointiyhtymien **kilpailutusasiakirjoihin** vaade yritysten tasa-arvo- ja yhdenvertaisuusosaamisesta.
- Huomioidaan tasa-arvo korkeakoulujen **tulos- ja tavoiteohjauksessa**, ml. oppilaitosten sisäänottoon vaikuttavissa päätöksissä.

- Varmistetaan, että opetuksen järjestäjillä on **riittävät resurssit** sukupuolten tasa-arvon edistämismittareidensa hoitamiseksi.

KORKEAKOULUT

- Varmistetaan, että **korkeakoulut** järjestävät henkilöstölle säännöllistä tasa-arvo- ja yhdenvertaisuuskoulutusta ja edellyttävät tätä osaamista rekrytointeihin osallistuvilta sekä johtotehtävissä toimivilta (KOTAMO-hanke).
- Lisätään tasa-arvo- ja yhdenvertaisuuskoulutus keskeiseksi osaksi **opettajankoulutusta** sekä opettajien täydennyskoulutusta. Koulutuksen tulee olla velvoittava.
- Tarjotaan oppilaitoksissa tasa-arvo- ja yhdenvertaisuuskoulutusta myös niiden **johtajille ja muulle henkilöstölle**.
- Kehitetään toisen asteen koulutuksen sisältämiä **työssäoppimisen** muotoja. Korkeakouluissa rakennetaan omat tutkinto-ohjelmat työssäkäyville, jo toisen alan tutkinnon ja työkokemuksen saavuttaneille aikuisille. (Eriarvoisuuden tila Suomessa 2022)

PURETAAN KOULUTUKSEN JA TYÖELÄMÄN SEGREGAATIOTA KAIKILLA ASTEILLA

KASVATUS JA OPETUS

- Puretaan segregaatiota kehittämällä **TET-jaksoja** ja oppilaitosten opinto-ohjausta.
- Arvioidaan kaikkien **oppimateriaalien**, ml. sähköisten oppimateriaalien, sukupuolivaikutukset.
- Varmistetaan jo kilpailutuksessa, että **oppikirjojen tuottajilla** on riittävästi tasa-arvotietoutta.

MIEHET JA VÄHEMMISTÖT

- Kiinnitetään nykyistä enemmän huomiota **miesten** matalaan edustukseen naisvaltaisilla aloilla ja erityisesti matalammilla koulutusasteilla. (Eriarvoisuuden tila Suomessa 2022)
- Jos laki antaa mahdollisuuden, suositaan alanvaihtoon räätälöidyissä koulutusmuodoissa **vähemmistösukupuolen** hakijoita. Näin edesautetaan sekä sukupuolisegregaation purkua että koulutuksellista tasa-arvoa laajemmin. (Eriarvoisuuden tila Suomessa 2022)

Lähteet:

Jousilahti, Julia et al. 2022: KOTAMO: Selvitys korkeakoulujen tasa-arvon, yhdenvertaisuuden ja monimuotoisuuden tilasta Suomessa. Opetus- ja kulttuuriministeriö.

Prix, Irene; Sirniö, Outi; Kilpi-Jakonen, Elina 2022: "Koulutusalojen sukupuolisegregaatio ja sosiaalinen eriarvoisuus". Teoksessa *Eriarvoisuuden tila Suomessa 2022*. Kalevi Sorsa -säätio.

Sulkunen, Susanna 2021: "Tytöistä tulee insinöörejä ja pojista hoitajia? Kuntien elinvoimaisuus ratkaistaan tasa-arvoisella koulutuksella". *Naisjärjestöjen Keskusliiton blogi* osoitteessa <https://naisjarjestot.fi> 10.3.2021.

Kaikki em. lähteet löytyvät verkosta.

SAMASTA JA SAMANARVOISESTA TYÖSTÄ ON MAKSETTAVA SAMA PALKKA

KANSAINVÄLISET SUOSITUKSET

- Arvioidaan **Euroopan neuvoston ministerikomitean** (2021) suositusten mukaisesti uudelleen nykyiset toimenpiteet, joilla pyritään vähentämään ja poistamaan sukupuolten välistä palkkaeroa sekä selvitetään sellaisten uusien toimenpiteiden hyväksymistä, jotka voivat saada aikaan mitattavissa olevaa edistystä kohtuullisessa ajassa.
- Varmistetaan, että **Euroopan neuvoston sosiaalisten oikeuksien komitean** Suomelle kesällä 2020 antamat suositukset toteutetaan.
- Sosiaalisten oikeuksien komitean mukaan Suomen lainsäädännön tulisi tunnistaa myös tapaukset, joissa työntekijä **irtisanotaan** vastatoimenpiteenä tämän esittämään samapalkkavaateeseen.
- Sosiaalisten oikeuksien komitean mukaan Suomen tasa-arvolain tulisi edellyttää **tasa-arvosuunnitelman** tekoa myös alle 30 työntekijän organisaatioilta. 93 prosenttia suomalaisyrityksistä on alle 10 hengen mikroyrityksiä, jotka työllistävät jopa 23 prosenttia suomalaisesta työvoimasta.

PALKKA-AVOIMUUS

- Jatketaan palkka-avoimuusreformin lainsäädännöllistä valmistelua. Uudistusta puoltavat mm. YK:n CEDAWin ja EU:n suositukset sekä vuonna 2018 tehty selvitys (Maarianvaara).
- Tarkennetaan **samanarvoisen työn** määritelmä tasa-arvolakiin.
- Lievennetään naisten eläkeköyhyyttä samapalkkatoimilla.

KORKEAKOULUT

- KOTAMO-hanke suosittelee, että korkeakoulukentän työnantaja- ja palkansaajajärjestöt käynnistävät kaksi korkeakoulujen yhteishanketta, joissa korkeakoulut laativat toimintatapasuosituksen **yhdenvertaiselle rekrytoinnille** sekä **palkkakartoitusten** laatimiselle.

Lähde:

Maarianvaara, Jukka 2018: *Selvitys palkka-avoimuudesta*. Sosiaali- ja terveysministeriö. (Löytyy verkosta.)

KOTOUTUMISEN TASA-ARVO NYT!

LAINSÄÄDÄNTÖ

- Varmistetaan selkeät rakenteet, vastuunjako ja **riittävät resurssit** hyvän kotoutumisen toteuttamiseksi.
- Varmistetaan hyvien väestösuhteiden ylläpito sekä **vihapuheen ja rasismin** väheneminen.
- Huomioidaan kaikessa kotoutumista ja työllistymistä edistävissä toiminnoissa **kohderyhmän erityistarpeet** ja **sukupuolisensitiivinen** lähestymistapa.
- **Arvioidaan** lainsäädännön purevuutta ja tehdään tarvittavat muutokset, jotta maahanmuuttajataustaiset naiset ja tytöt ovat tasa-arvoisessa asemassa yhteiskunnassa ja sen eri sektoreilla.
- Selvitetään **anonyymien rekrytoinnin** edistämistä huomioiden tasa-arvovaltuutetun varaumat siitä.
- Maahanmuuttajataustaisten naisten oikeuksia, turvallisuutta, tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta edistävä **järjestötoiminta** on turvattava maakunnissa.

KOULUTUS

- Kiinnitetään erityistä huomiota maahanmuuttajien **osaamisen** tunnistamiseen ja tunnustamiseen.
- Kehitetään muualta muuttaneiden **korkeakoulututkintojen** tunnistamisjärjestelmää.
- Opetuspolun rahoitusta suunnataan myös **kotoutumisajan** ylittäneille maahanmuuttajille.
- Varmistetaan kotona lasta hoitavien **vanhempien** pääsy mukaan kotoutumista edistäviin toimenpiteisiin ja varmistetaan **lasten** pääsy varhaiskasvatukseen.
- Lisätään maahanmuuttajataustaisten henkilöiden mahdollisuuksia saada suomen kielen opetusta ja yhteiskuntatietoutta **kotoutumisajan päätyttyä**.
- Edistetään hoivavastuun tasa-arvoista jakautumista maahanmuuttajaperheissä varmistamalla riittävä **tiedonsaanti**.
- Huomioidaan **digitalisaation** mahdollisuudet kotoutumiskoulutuksessa, samalla kuitenkin kiinnittäen erityistä huomiota niihin maahanmuuttajataustaisiin henkilöihin, joilla ei ole mahdollisuuksia käyttää digipalveluita.

HALLITUS- OHJELMA- TAVOITTEET 2023 - 2027

Suomen Akateemisten Naisten Liitto
Tempelikatu 13 (kivijalka)
00100 Helsinki
p. 045 869 1617
sanl.fkaf@akateemisetnaiset.fi
<https://akateemisetnaiset.fi>

